

על היהודים בברזיליה

דניאל לוי, יצא במחצית המאה הי"ז עם שיירת קטנה של אנוסים את פורטוגל להתישב בברזיליה. רבים מאותם האנוסים נתפשו והושבו לליסבון לידי האינקוויזיציה הפורטוגזית. בזמן האחרון גדלה ההגירה מגרמניה, מאלזס-לותרינגיה, וכו'. בראשית המאה הנוכחית התחילה חברת יק"א ביסוד מושבות חקלאיות עבריות.

בשנת 1925 הגיע מספר המהגרים היהודים למעלה מאלפים ובשנת 1926 גדל מספרם בהרבה. רוב המהגרים הם מארצות אירופה-המזרחית; מן המהגרים החדשים נשלחו 500 נפש למושבות החקלאיות. היום ישנם בברזיליה 30 אלף יהודים. אין ביניהם עשירים רבים; מצבם הרוחני הוא ירוד. בני העשירים מבקרים בבתי-ה"ס הקלריקלים ששם מלמדים גם את השנאה הגזעית לעם ישראל. אחת הסבות העיקריות לכך היא שעד היום לא הגר אל ברזיליה אלימנט יהודי הגון. רק בזמן האחרון באו שנויים לטובה ובערים הולכים ונוסדים מועדונים יהודים, חברות ואגודות ציוניות, וכמובן התחילה להיות מורגשת גם דרישה ונסיה מעט לקניני הדת. יק"א פתחה בזמן האחרון כששה עשר בתי ספר עבריים. יש כבר תנועה יהודית וציונית שם וגם התאחד צויות לרכישת כספים עבור הקרנות הלאומיות, למרות שבין יהודי ברזיליה אין עשירים מופלגים.

יש לקוות שבעתיד הקרוב תעמוד ברזיליה בהושטת עזרה לארץ ישראל בשורות הראשונות כארגנטינה ואולי כארצות הברית. אחרי תם ההרצאה שנתקבלה במחיאאות כפים, הודה היו"ר למרצה הנכבד על הרצאתו העשירה בתכנה והיפה בצורתה, והזכיר גם את אחי המרצה החוקר המנוח רפאלי וכל הנוכחים כבדו את זכרו בקימה. בשעה עשר וחצי נסתיימה ההרצאה.

פרס של אלף לירות שטרלינג לשחינית צעירה שעברה את למנש

לונדון, 11. — עוד צעירה אנגלית בשם מיס דורותי, רופאה, עברה את למנש, בשהיה במשך 14 שעות ועשר דקות היא יצאה מקאפ גרי והגיעה לפולקספון.

היא זוכה בפרס של אלף לירות שטרלינג שקבע העתון "ניוז אופ די וורלד", עבור מי שינצח את הדקורד של מיס אדרלה.

מוסקבה מכחישה

מוסקבה, 11. — המוכנות הרשמית טאם מצהירה שהידיעה ממוסקבה, בענין המתת קצינים של חילות הצב לשעבר אינה אלא המצאה גרידא.

כנסית "דנטי"

אנכונה, 11. — מר בורדרו, סגן וזיר ההשכלה באימליה פתח את כנסית "דנט", אליגיירי, במעמד המלך האימפלקי.

(הרצאתו של הר"ר רפאלוביץ במועדון חלוצי המזרח)

ביום א' דחה"ט סוכות בשעה שמונה וחצי בערב, היתה במועדון "חלוצי המזרח" הרצאתו של הר"ר רפאלוביץ על הנושא: "ברזיליה בחמתרם ישוב יהודי".

לפני החרצאה שבה היו נוכחים קהל רב וביניהם האדונים אוסישקין, חשופט מר פרומקין העו"ד מר אליאש מר אייזנברג מרהובות, חבר העיריה הירושלמית מר אלישר, ראש ועד העיר ליהודי ירושלים מר סיוחס, מר קרניאל ראשי הסתדרות חלוצי המזרח מר ליניאדו וג'ינאו ועוד הרבה אנשים, הציג היושב ראש מר אברהם אלמאליה, אח המרצה לפני הקהל הרב שבא לשמע את ההרצאה הזאת, ויזכיר לשבח את שתי המשפחות המחותנות פרומקין ורפאלוביץ, דבר על פעולותיהן של אלו על שדה הספרות והעתונאות מימיו של הר"ר פרומקין, שיסד וערך את העתון הירד שלמי החשוב "ההבצלת" במשך כמה וכמה שנים, ויצוין גם את התחלת עבודתו הספרותית של חשופט מר ג'ד פרומקין, שכנויו הספרותי היה אז גפ"ן. היושב-ראש דבר אח"כ על דר-רפאלוביץ, אישיותו ופעולותיו כמשך תקופה של שלשים השנה האחרונות בארץ-ישראל, באנגליה יששם כהן בתור רב ראשי בעיר ליברפול, — ובברזיליה, ששם הגו משמש כיום בתור באי"ח חברת יק"א.

היו"ר מוסר את ברכתו לר"ר רפאלוביץ בשם "חלוצי המזרח" והלה כתחיל את הרצאתו.

בתחילה מתאר הנואם את גודל ארץ ברזיליה ושטחיה. את מצבה הגיאוגרפית את עשרה צמחיה וגדליות, את מטרותיה וכו'. — ולעומת כל זאת מעוט האוכלוסים תושבי המדינה, שמספרם מגיע רק לכדי שלשים ושלשה מליון איש. בה בשעה שיש מקום בה לחביל כמה מאות מליונים תושבים.

למרות מעוט האוכלוסין מתקדמת הארץ במהירות רבה בסלילת דרכים וכבישים, ברבוי התוצרות, בהגדלת האכספורט ומשלח סחורות חוצה-לארץ. במספר העצים של בתי-החרושת, וביחוד כחנוך; בברזיליה ישנם כיום 25,000 בתי-ספר עממיים ותיכונים ושלישים וחמשה בתי-ספר גבוהים ומכללות. ולא זו בלבד; ברזיליה היא עכשו-המדינה היותר עשירה בעולם כולה, ויש בכחה להספיק לארצות חוץ תוצרות ידועות משלה. אפסי אין ההגירה לארץ גדולה, והמדינה הזאת נשארת בלתי נודעה כמעט-הממשלה מצדה לא השתדלה לכישוך אליה מהגרים חדשים. רק בזמן האחרון, מאחרי המלחמה, גדלה ההגירה מאיטליה, רוסיה ופורטוגל וזימיהן.

יהודים התחילו להגר לברזיליה מזה זמן, וכבר בשנת 1548, כראי שית הישוב במדינה זו, באו לפורטוגל יהודים, ביניהם ביחוד אנוסים רבים ויפתחו במדינה את נטיעת עצי-הסוכר ותוצרות אחרות. אחד האנוסים